

MERE CILJANE POTRAGE

*Jugović S.¹

¹*Kriminalističko policijska akademija, Beograd*

Sažetak: Sintagma „mere ciljane potrage“ jeste novi zakonski pojam, uveden u pravni poredak Republike Srbije Zakonom o policiji od 2005. godine. Ovaj pravni pojam je sistematizovan kao posebno (dvadeseto) policijsko ovlašćenje, pri čemu je, prema zakonskoj enumeraciji, navedeno dvadeset jedno policijsko ovlašćenje, dok je način primene svakog od njih bliže razrađen propisom ministra unutrašnjih poslova. Zakonom o policiji su uređeni uslovi za primenu mera ciljane potrage, postupak odlučivanja o takvim merama (o merama odlučuje predsednik Vrhovnog suda Srbije ili ovlašćeni sudija tog suda – na predlog direktora policije, odnosno direktor policije uz saglasnost predsednika Vrhovnog suda Srbije ili ovlašćenog sudije tog suda), kao i način primene mera ciljane potrage. Naime, mere ciljane potrage sprovodi policija primenom specijalne istražne tehnike (iz ZKP-a). Ovi apstraktni i nejasni izrazi „mere ciljane potrage“ i „specijalne istražne tehnike“, pored toga što su relativno novi u našoj pravnoj teoriji i praksi (ne sadrži ih tzv. tranziciono policijsko zakonodavstvo), u neposrednoj su vezi s forenzikom i podsticaj da se prav(n)o značenje ovih pojmova što potpunije utvrdi.

Ključne reči: mere ciljane potrage, specijalne istražne tehnike, forenzika, nadzor (kontrola) telefonskih i drugih komunikacija, kontrolisane isporuke, simulovani poslovi, prikriveni islednik.

1. Uvod

Policijsku delatnost karakteriše prepletenost policijskih i drugih poslova i ovlašćenja u skladu s delokrugom i nadležnostima. Prepliću se policijski i drugi poslovi i zadaci, primena pojedinih policijskih i drugih ovlašćenja, a

---

* E-mail: sreten.jugovic@kpa.edu.rs

sve s ciljem zaštite bezbednosti, ljudskih prava i obavljanja unutrašnjih poslova.

U okviru različitih funkcija policije (upravne, krivične, prekršajne, normativne) proteže se jedna osobena aktivnost, tzv. potražna aktivnost, immanentna samoj policiji. Glavni činioci potražne aktivnosti, sa stanovišta primene policijskih ovlašćenja, jesu traganje za licima (i predmetima) i preduzimanje mera ciljane potrage. Dakle, pored mera traganja za licima i predmetima, koje se preduzimaju poternicom, objavom i raspisom o traganju u skladu sa zakonom, celinu potražne aktivnosti čini i primena mera ciljane potrage. Premda traganje za licima i mere ciljane potrage imaju tautološki prizvuk, reč je o posebnim, odvojenim ovlašćenjima koja čine celinu – potražnu aktivnost. Budući da su mere ciljane potrage unikatan pojam (koji tranziciono policijsko zakonodavstvo ne poznaje), u pitanju je originalno zakonsko rešenje zakonodavca Republike Srbije. Zbog navedenih i još mnogobrojnih drugih razloga, čini se korisnim pokušaj što potpunije obrade ovog pojma.

Iako su mere ciljane potrage, *expressis verbis* Zakonom o policiji predviđeno policijsko ovlašćenje, one imaju kontinuitet s merama kojima se odstupa od načela nepovredivosti tajnosti pisama i drugih sredstava opštenja iz ranijeg zakona o unutrašnjim poslovima. To ovlašćenje je bilo rezervisano, pre svega, za Resor državne bezbednosti, koji je u organizacionom smislu bio u MUP-u Republike Srbije. Osnivanjem Bezbednosno-informativne agencije (BIA), faktičkim izdvajanjem Resora državne bezbednosti iz MUP-a i Zakonom o BIA predviđeno je gotovo istovetno ovlašćenje odstupanja od načela nepovredivosti tajnosti pisama i drugih sredstava opštenja. Dakle, jedna prilično prikrivena formulacija za tzv. prisluškivanje telefonskih i drugih razgovora, što nije neuobičajeno ni u uporednim zakonodavstvima.

Iz ovog kratkog osvrtu unatrag dve decenije vidi se da su ove mere primenjivale, pre svega, službe bezbednosti. Međutim, s obzirom na pojavu organizovanog kriminala, ovaj moćni instrument, uz još neke, takođe moćne institute, obuhvaćen zbirnim nazivom „specijalne istražne tehnike“, nalazi svoje mesto u savremenim zakonima o krivičnom postupku. Tako je nešto što je bilo ekskluzivno pravo službi državne bezbednosti postalo i pravo policije javne bezbednosti, štaviše i drugih organa (službi) koje u svom delokrugu imaju suprotstavljanje određenim krivičnim delima, tj., koje primenjuju ZKP. Prema tome, uz stalno proširenje kataloga ljudskih prava, u stvarnosti je zapravo došlo do proširivanja primene tih mera i, na taj način, do njihovog zadiranja u ljudska prava u sve većoj meri. Razume se da je ovo ograničenje neophodno upravo radi ostvarivanja ljudskih prava i da u svemu mora biti u skladu sa zakonom.

Bez obzira na navedeni kontinuitet, mere ciljane potrage se razlikuju od navedenih mera kojima se odstupa od načela nepovredivosti tajnosti pisama i drugih sredstava opštenja. Zakonom o policiji su uređeni uslovi za primenu tih mera, njihova svrha, postupak odlučivanja o njima i način primene mera ciljane potrage.

2. Zakonsko određenje mera ciljane potrage

Termin „mere“, koji je, čini se, tipičan za policijsko pravo (pravo unutrašnjih poslova), odakle se proširio na celokupno upravno pravo i pravo uopšte, i koji je najčešće korišćen u množini, označava, u stvari, primenu više ovlašćenja, tj., autoritativno postupanje. U konkretnom slučaju to znači da se ciljana potraga ostvaruje primenom više ovlašćenja. Izraz „ciljane potrage“, pak, određuje pravac tih mera, cilj njihovog preduzimanja, tj., upućuje na zaključak da se mere preduzimaju s konkretnim ciljem, prema konkretnom licu, radi ulaska u trag licu za kojim se traga, s krajnjim ciljem da se lice uhvati i dovede nadležnom organu.

Zakon o policiji statuirao je ovo ovlašćenje u članu 83. Naime, radi hvatanja i privođenja nadležnom organu lica za koje se osnovano sumnja da je izvršilo krivično delo za koje je po zakonu propisana kazna zatvora od četiri godine ili više i za kojim je raspisana međunarodna poternica, a u slučaju kada policajci drugim merama to lice ne mogu uhvatiti i privesti, odnosno kada bi to bilo povezano s nesrazmernim teškoćama, mogu se prema tom licu preduzeti mere potrage primenom specijalne istražne tehnike iz Zakonika o krivičnom postupku (ZKP), u postupku i na način koji su uređeni Zakonom o policiji (ZOP, član 83, st. 1–8).

Kao što vidimo, da bi se mere ciljane potrage preduzele neophodno je da se istovremeno ispune tri uslova: najpre se mora osnovano sumnjati da je lice izvršilo krivično delo za koje je propisana kazna zatvora od četiri godine ili više. Izraz „osnovano sumnja“ može i treba da se shvati da postoje osnovi sumnje (Miletić, 2009). Određena visina kazne zatvora od četiri godine i više je u skladu sa srodnim konvencijama, pre svega s Konvencijom UN protiv transnacionalnog kriminala i protokolima iz 2000. godine (koja je stupila na snagu 2003. godine). Zatim je potrebno da je za tim licem raspisana međunarodna poternica i, na kraju, ovlašćenje može biti primenjeno samo ako policajci drugim merama takvo lice ne mogu uhvatiti i privesti, ili (alternativni uslov) ako bi to bilo povezano s nesrazmernim teškoćama.

Postupak primene mera ciljane potrage, koji je uređen Zakonom o policiji (član 83, st. 2–8), omogućava brže i efikasnije postupanje policije, što odgovara prirodi mera ciljane potrage. U skladu s Ustavom Republike Srbije

(čl. 41, 42, 18 i 20), zakonom je predviđena nadležnost suda za odlučivanje o ovim merama. Mere ciljane potrage, na pisani predlog direktora policije, odobrava pisanom odlukom predsednik Vrhovnog suda Srbije, odnosno ovlašćeni sudija tog suda, u roku od 72 časa od podnošenja predloga. Predlog direktora policije sadrži relevantne podatke i bitne činjenice za primenu mera ciljane potrage. Odobrene mere se mogu primenjivati najduže šest meseci, a na osnovu novog predloga se mogu produžiti još jedanput za najduže šest meseci. U slučaju neprihvatanja predloga, predsednik Vrhovnog suda Srbije, odnosno ovlašćeni sudija je dužan da u obrazloženju odluke navede činjenične razloge odbijanja, tj., neprihvatanja predloga direktora policije.

Kada razlozi hitnosti to zahtevaju, mere ciljane potrage može naložiti direktor policije i bez odluke suda, svojim rešenjem. Ali, u tom slučaju, direktor mora prethodno pribaviti pisanu saglasnost predsednika ili ovlašćenog sudije Vrhovnog suda Srbije za početak primene mera. Nakon pribavljene saglasnosti, direktor sačinjava pisani predlog mera i dostavlja ga u roku od 24 časa od dobijanja prethodne pisane saglasnosti. Odluka o nastavku primene odgovarajućih mera, odnosno o njihovoj obustavi, donosi se u roku od 72 časa od podnošenja predloga. Odluka o obustavi mera takođe mora biti obrazložena u pisanom obliku.

Najzad, značajno je istaći da se podaci prikupljeni merama ciljane potrage ne mogu koristiti kao dokaz u krivičnom postupku. Podaci se, posle okončanja ciljane potrage, dostavljaju predsedniku Vrhovnog suda Srbije, odnosno ovlašćenom sudiji tog suda, koji je dužan da ih zapisnički uništi (ZOP, član 83, stav 8). Sa stanovišta ljudskih prava, ovo je najznačajnije rešenje jer su prava lica koje je trebalo uhvatiti i dovesti, kao i drugih lica kolateralno zahvaćenih merama da bi se do traženog lica došlo, zaštićena time što se podaci do kojih se došlo moraju uništiti i što se eksplicitno ne mogu koristiti kao dokaz (Miletić, 2009). Mere se, dakle, primenjuju radi lociranja, hvatanja i dovođenja lica, a ne radi obezbeđivanja dokaza, iako su tehnike i *modus operandi* tzv. specijalnih istražnih tehnika isti, tj., sadržaj mera ciljane potrage i specijalnih istražnih tehnika je isti.

Mere ciljane potrage sprovodi kriminalistička policija (u skladu s pravilima propisanim Pravilnikom o načinu obavljanja policijskih poslova). Primenu mera direktoru policije predlaže načelnik Uprave kriminalističke policije, na inicijativu te policije ili načelnika drugih organizacionih jedinica policije u čijem su delokrugu određeni vidovi borbe protiv kriminala. Po ovlašćenju načelnika, mere može predložiti, odnosno inicirati i lice koje ga zamenjuje. Predlog se sačinjava u pisanom obliku i sadrži podatke o licu prema kome se predlaže primena mera, krivičnom delu (opis i zaprećena kazna), raspisanoj međunarodnoj poternici, načinu primene, obimu i trajanju

predloženih mera, kao i navode o osnovanosti razloga za primenu mera. Ako za lice prema kome se predlaže primena mera nije bilo moguće pribaviti sve podatke o identitetu, odnosno kada činjenice opravdavaju pretpostavku da neki od tih podataka nisu tačni, predlog mora da sadrži i sve druge raspoložive podatke o licu. Inicijative i predlozi za primenu mera ciljane potrage koji se podnose načelniku kriminalističke policije, odnosno direktoru policije, mogu da sadrže i druge podatke i činjenice koji su, prema mišljenju podnosioca, od značaja za odlučivanje o primeni mera ciljane potrage.

Mere ciljane potrage, dakle, policija sprovodi primenom specijalne istražne tehnike uređene Zakonikom o krivičnom postupku, ali u postupku i na način uređenim Zakonom o policiji (član 83, st. 2–8). U današnjim uslovima, u prvoj deceniji XXI veka, svedoci smo ekspanzije specijalnih istražnih tehnika.

3. Specijalne istražne tehnike

Specijalne istražne tehnike (metode, radnje) su raznovrsne, striktno zakonom određene. Njihova primena najneposrednije promoviše načelo oportuniteta policije, što neminovno dovodi do elastičnosti načela legaliteta. Uz ova dva načela, primenu specijalnih istražnih tehnika prožimaju i načela srazmernosti i saradnje. Primarno se koriste za krivični progon učinilaca težih, metodom enumeracije navedenih krivičnih dela, s tendencijom proširivanja generalnom klauzulom na krivična dela za koja se može izreći kazna zatvora, najčešće od četiri godine i više.

Borci za ljudska prava, pravnici, filozofi i drugi javni poslenici izražavaju zabrinutost zbog razmera koje poprimaju, pre svega, nadzor i snimanje telefonskih i drugih razgovora, kao i zbog mogućnosti njihove primene i bez odluke suda u nekim zemljama (npr., SAD, Velika Britanija, Francuska i dr.), a na osnovu odluke administracije (policije), tužilaštva. Ipak, bezbednost, javni poredak i uopšte red u državi, koji su neophodni za normalan život, predstavljaju *conditio sine qua non* ljudskih prava. Ekspanzija informacionih i komunikacionih tehnologija zahteva i njihovu kontrolu i kontrolu njihovog sadržaja, što predstavlja značajno područje delovanja službi bezbednosti, policije, pa i drugih organa, razume se, u skladu sa zakonom. To neminovno zahteva i prilagođenu organizaciju (uređenje) ovih subjekata, posebno kriminalističke policije, budući da je ona nosilac primene tih mera u oblasti javne bezbednosti.

Sa zadovoljstvom se može konstatovati da je organizacija kriminalističke policije u Republici Srbiji ustanovljena tako da, pored ostalog, omogućuje efikasnu primenu specijalnih istražnih tehnika. U Direkciji policije, u

sastavu Uprave kriminalističke policije, nalaze se i odgovarajuće službe za primenu specijalnih istražnih tehnika, čiju strukturu čine odeljenja, odseci i grupe, što je materija Pravilnika o unutrašnjem uređenju.

Prema važećem Zakoniku o krivičnom postupku (ZKP iz 2001), specijalne istražne tehnike čine: nadzor i snimanje telefonskih i drugih razgovora ili komunikacija drugim tehničkim sredstvima i optička snimanja lica (član 232 ZKP); radnje pružanja simulovanih poslovnih usluga i sklapanja simulovanih pravnih poslova, kao i angažovanje prikrivenih islednika (posebne odredbe ZKP-a o postupku za krivična dela organizovanog kriminala, član 504lj); mera kontrolisane isporuke (član 504o). Reč je, dakle, o tajnom nadziranju komunikacija i o policijskoj infiltraciji u kriminalne grupe.

Tajni nadzor (kontrola) i snimanje telefonskih i drugih razgovora i komunikacija, odnosno tajno optičko snimanje lica, može narediti, prema ZKP-u, istražni sudija na pismeni i obrazloženi predlog državnog (javnog) tužioca kada postoje osnovi sumnje da su lica sama ili s drugim licima izvršila taksativno navedena krivična dela. Propisan je i sadržaj naredbe, a mere mogu trajati najduže tri meseca, ili zbog važnih razloga mogu biti produžene za još tri. Ovu naredbu izvršava MUP (policija), odnosno BIA. Poštanska, telegrafska i druga društva registrovana za prenošenje informacija su dužna da policiji omoguće izvršenje tih mera. Posle njihovog izvršenja, policija, odnosno BIA dostaviće istražnom sudiji izveštaj i snimke, a ovaj će pozvati javnog tužioca da se upozna s materijalom dobijenim na ovaj način. Ako podaci dobijeni primenom tajnog nadziranja komunikacija nisu potrebni za vođenje krivičnog postupka, ili ako javni tužilac izjavi da protiv osumnjičenog neće zahtevati vođenje postupka, sav prikupljeni materijal će se uništiti pod nadzorom istražnog sudije, koji će o tome sačiniti zapisnik.

Opisani postupak se odnosi na tajnu kontrolu komunikacija i optičko snimanje kao posebne dokazne radnje u smislu ZKP-a. Međutim, kada je reč o merama ciljane potrage, ovaj postupak ne važi, već važi napred navedeni postupak odlučivanja iz Zakona o policiji, prema pravilu *lex specialis derogat legi generali*. Samo je sadržina ove specijalne istražne tehnike ista i sprovode je iste službe. Prema ZKP-u, po pravilu, ove mere se primenjuju prema licu za koje postoje osnovi sumnje da je izvršilac krivičnog dela, a s ciljem da se to i dokaže i da se na temelju tih dokaza donese presuda, dok kada je reč o merama ciljane potrage (podvukao S. J.), kao što sam izraz kažem, po pravilu, tim merama je podvrgnuto lice, odnosno lica koja su u vezi s licem za kojim se traga, da bi se lice lociralo, odnosno da bi se do lica koje treba uhvatiti i dovesti došlo. Ovaj postupak odlučivanja iz Zakona o policiji, s propisanim kratkim rokovima, prilagođen je prirodi potražne aktivnosti, neposrednom, konkretnom a često i hitnom postupanju policije.

Tajni zvučni i optički nadzor komunikacija osumnjičenog obavljaju policijski službenici, specijalisti različitog obrazovnog profila – inženjeri elektrotehnike (stručnjaci za telekomunikacije, informatiku, elektroniku) i drugi specijalisti za ove operativne poslove, uz korišćenje odgovarajuće opreme (uređaja). Nadziru se samo lica, prostorije koje ono koristi (akustični nadzor), automobil kojim se služi, telefonski razgovori (žičani, mobilni, satelitski saobraćaj), SMS poruke, kompjuteri i baze podataka u njima. Vršer se tajno snimanje lica, vizuelno praćenje kretanja, praćenje pomoću satelita (GPS), uređaja za prisluškivanje kablovskih veza sa širokopojasnim prijemnikom i uređaja za evidentiranje pozivanih brojeva s određenog telefonskog broja, kao i vreme trajanja razgovora. U vezi s tajnim nadzorom telefonskih i drugih razgovora i komunikacija jeste i kompjutersko obrađivanje dostupnih ličnih i drugih podataka, tzv. raster pretraživanje kao specijalna tehnika, koja ima indicijalan značaj u određivanju kruga osumnjičenih lica. Ova specijalna istražna tehnika ima zakonsko utemeljenje u novijim zakonima o krivičnom postupku (npr., u Nemačkoj, Austriji, SAD), koji uvode koncept policijsko-tužilačke istrage (više o raster pretragama u: Milošević, M., Beograd, 2003).

Kontrolisana isporuka, pak, jeste specijalna istražna tehnika koja se sastoji u trenutnom odlaganju intervencije policije, radi postizanja što boljeg rezultata u bliskoj budućnosti, tj., radi približavanja i procesuiranja što većeg broja lica koja čine vrh kriminalne organizacije. Policija vrši kontrolu nad stvarima koje su predmet krivičnog dela. Može imati i međunarodni karakter kada policije i drugi državni organi saraduju u kontroli predmetnih isporuka. Pismeno odobrenje za primenu kontrolisane isporuke izdaje državni (javni) tužilac, i to za svaku isporuku posebno (član 504o ZKP-a).

Kada je reč o merama ciljane potrage, kontrolisana isporuka, npr., novca i slično, u kombinaciji s kontrolom telefonskih i drugih komunikacija, može dovesti do lociranja lica za kojim se traga.

Pružanje simulovanih poslovnih usluga i sklapanje simulovanih pravnih poslova, npr., simulovana kupovina (žargonski „otkup“ prilikom otmice lica, krađe vozila, droge, oružja, mita i ostalog), značajna je specijalna istražna tehnika za otkrivanje, rasvetljavanje i dokazivanje krivičnih dela organizovanog kriminala, a u skladu sa ZKP-om. Postupak primene ove mere je propisan istim zakonom i, u načelu, isti je kao i za ostale specijalne istražne tehnike.

Prikriveni islednik je, takođe, pojam o kojem se u poslednje vreme dosta piše i raspravlja u stručnoj javnosti. Ono što smo mogli videti u američkim filmovima postaje realnost i u evropskim zakonima o krivičnom postupku i praksi. I ovo je jedan od instituta koji proizlazi iz konvergencije anglosaksonskog i evrokontinentalnog pravnog sistema.

Prikriveni islednik (*undercover agent*) je, po pravilu, policijski službenik s promenjenim identitetom, koji se na određeno vreme ubacuje u organizovanu kriminalnu grupu, radi prikupljanja dokaza i hapšenja njenih članova, kao i njegovog eventualnog svedočenja bez otkrivanja identiteta (više o tome: Spasojević, G., 2007, str. 717–724). Stoga je njegova uloga delikatna i opasna.

Prikrivenog islednika određuje ministar unutrašnjih poslova ili lice koje on ovlasti, a naredbu u konkretnom slučaju donosi istražni sudija na predlog javnog tužioca. Njima podnosi izveštaje o svom delovanju u kriminalnoj grupi, tj., o saznanjima i podacima koji mogu da posluže kao dokaz u krivičnom postupku (materijalni dokazi, snimci razgovora i sl.). Prikriveni islednik ne sme podstrekavati izvršenje krivičnog dela, a sudska odluka se ne može zasnivati samo na njegovom iskazu, već i na drugim dokazima.

4. Zaključak

Zakonom o policiji Republike Srbije, u članu 83, uređeno je originalno i specijalno zakonsko policijsko ovlašćenje *mere ciljane potrage*, koje zajedno s ovlašćenjem traganje za licima i predmetima iz člana 72 istog zakona čini celinu potražne aktivnosti koju sprovodi policija. Pored svrhe i uslova za primenu mera ciljane potrage koji moraju da se slože (hvatanje i privođenje nadležnom organu lica za koje se osnovano sumnja da je izvršilo krivično delo za koje je propisana kazna zatvora od četiri godine i više i za kojim je raspisana međunarodna poternica, a kada se lice ne može uhvatiti i privesti drugim merama, ili kada postoje nesrazmerne teškoće), predviđeno je i da se mere potrage preduzimaju primenom specijalne istražne tehnike iz ZKP-a, ali u postupku i na način utvrđenim Zakonom o policiji (član 83, st. 2–8). Na taj način, primenom pravila *lex specialis derogat legi generali*, omogućeno je brže i efikasnije postupanje policije, što odgovara prirodi potražne aktivnosti.

Postupak odlučivanja o merama ciljane potrage je skoro identičan s postupkom kojim se odlučivalo o merama kojima se odstupa od načela nepovredivosti tajne pisama i drugih sredstava opštenja prema Zakonu o unutrašnjim poslovima Republike Srbije iz 1991. godine, kada je, posle donošenja Ustava Republike Srbije 1990. godine, trebalo, u skladu s njim, zakonom statuirati nadležnost suda za odlučivanje o tim merama. Ukratko, postupak karakterišu nadležnost sudije pojedinca (predsednika ili ovlašćenog sudije Vrhovnog suda) za odlučivanje o merama, kratki rokovi za odlučivanje o merama (72 časa), obaveznost obrazlaganja odluke o odbijanju predloga, kao i mogućnost direktora policije da, u slučaju hitnosti, svojim rešenjem naloži mere ciljane potrage uz prethodno pribavljenu pisanu saglasnost predsednika Vrhovnog suda, odnosno ovlašćenog sudije. Odobrene mere se mo-

gu primenjivati najduže šest meseci, a na osnovu novog predloga, mogu se produžiti još jedanput za najduže šest meseci.

Mere ciljane potrage se sprovode primenom specijalnih istražnih tehnika iz ZKP-a. Truizam je da bez specijalne tehnike nema efikasne ciljane potrage. Budući da se njihovom primenom značajno ograničavaju ljudska prava, specijalne istražne tehnike su striktno uređene zakonom kojim se uređuje krivični postupak (ZKP). Od svih raspoloživih specijalnih istražnih tehnika (posebnih dokaznih radnji), čini se da je za efikasnu potragu, koja treba da rezultira hvatanjem i dovođenjem lica, najznačajniji nadzor telefonskih i drugih razgovora i komunikacija. Postupak kontrole i snimanja – monitoring, sprovodi se i nad svim drugim oblicima i načinima komuniciranja – pored prenosa govora, komunikacija se može obavljati i razmenom pisanih poruka, pokretnih ili nepokretnih slika, kompjuterskih i drugih podataka i dr. Od koristi su, dakako, i druge specijalne tehnike, npr., kontrolisane isporuke i dr.

Odredbe o merama ciljane potrage iz Zakona o policiji jesu odličan primer fine nomotehničke uklopljenosti u ustavni okvir i pravni poredak uopšte, kao i kreativnosti zakonodavca Republike Srbije. Ako već policija primenjuje specijalne istražne tehnike, posebno tajni nadzor razgovora i drugih komunikacija, na osnovu odluke suda, a s ciljem krivičnog progona, čini se celishodnim da to isto vrši u prilagođenom postupku s ciljem hvatanja i dovođenja lica, dakle, radi efikasne potražne aktivnosti. Mere ciljane potrage i primenu specijalnih istražnih tehnika prožimaju ista načela (zakonitosti, oportuniteta, srazmernosti, saradnje, sudskog odlučivanja).

5. Literatura

- Bošković, M. (2003). *Transnacionalni organizovani kriminalitet*. Beograd: Policijska akademija.
- Delbland, A. (1995). *Police administrative*. Paris.
- Halilović, H. (2005). *Prikriveni istražitelj*. Sarajevo: Fakultet kriminalističkih nauka.
- Hreblay, V. (1994). *La police judiciaire*. Paris.
- English, J., & Card, R. (2005). *Police law*. Oxford.
- Marković, R. (2008). *Ustavno pravo i političke institucije*. Beograd: Pravni fakultet, Službeni glasnik.
- Miletić, S. (2003). *Policijsko pravo*. Beograd: Policijska akademija.
- Miletić, S. (2009). *Komentar Zakona o policiji*. Beograd: Službeni glasnik.
- Miletić, S., Mrdak, V. (2008). O odnosu organizacionih i procesnih rešenja iz posebnih zakona sa Zakonikom o krivičnom postupku. *Revija za kriminologiju i krivično pravo*, 2/08, 145–166.
- Milošević, M. (2003). *Organizovani kriminal – Zbirka propisa sa uvodnim objašnjenjima i napomenama*, Beograd: Službeni list SCG.
- Spasojević, G. (2007). Saslušanje prikrivenog islednika kao svedoka. *Pravni život*, 9.
- Škulić, M. (2003). *Organizovani kriminalitet*. Beograd: Dosije.

MEASURES OF TARGETED SEARCH

Summary

The phrase "measures of targeted search" is a new statutory notion, introduced in the legal system of the Republic of Serbia by Police Act 2005. This statutory notion is systematized as a particular (the 20th) police power among 21 police powers included within the statutory enumeration, while the exercise of each of these powers is worked out in detail by regulations of the Minister of the Interior.

Conditions in which these measures of targeted search could be applied, the procedure of making decision on these measures (decision is made by the President of the Supreme Court of Serbia or by an authorized judge of the Supreme Court – on the proposal of Police Director, i.e. by Police Director with the approval of the President of the Supreme Court of Serbia or an authorized judge of this court), as well as the way of applying measures of targeted search, are set by Police Act 2005. Namely, measures of targeted search are conducted by the police while using special investigation techniques (in accordance with the Code of Criminal Procedure).

These abstract and indefinite notions – "measures of targeted search" and "special investigation techniques", besides the fact that they are quite new in our legal theory and practice (they are not included in police legislation of Serbia as a country in transition), are also closely connected to forensic science and they are an impulse to provide more comprehensively the real and legal meaning of these notions.